

WARTOŚĆ XI

Wartości przekazywane poprzez teatr

1. CEL OGÓLNY

Rozwój duchowy

2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Poznanie dorobku kultury

3. CEL WYCHOWAWCZY

Kultura jest aktualna, żywa i dominująca w moim życiu.

4. PROPONOWANE TEMATY

- Teatr jest ekspresją duchowych i emocjonalnych przeżyć.
- Historia teatru związana jest z historią kultury.
- Rodzaje sztuk teatralnych: dramat, komedia, opera, operetka, przedstawienie kukielkowe, cyrkowe, pantomima, kabaret, etc.

5. ZADANIA DLA UCZNIA, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Teatr, sam w sobie i przez różnorodność swych form, jest nośnikiem kultury.
- Teatr uczy, bawi, pokazuje głębokie przeżycia.
- Poznanie bohaterów teatralnych ubogaca osobowość widza.

Zasady

- Spotkanie z teatrem i jego różnorodnymi formami inspirowe mnie do wyrażania własnych uczuć i emocji.
- Staram się zrozumieć i przyjąć wartość artystycznej komunikacji, tzn. porozumienia pomiędzy aktorem i widzem.
- Czynnie uczestniczę w teatrze jako widz, lub jako aktor: teatr szkolny, podwórkowy, osiedlowy.

6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Powinno się wspólnie z dzieckiem uczestniczyć w spektaklach teatralnych.
- Należy docenić wpływ teatru na rozwój kultury ogólnoludzkiej i rozwój dziecka.
- Powinno się dzielić z dzieckiem oceną moralną treści przedstawień.

Zasady

- Razem z dzieckiem biorę udział w przedstawieniach teatralnych i uwrażli-

- wiam je na sztukę. Mam określone upodobania teatralne i je realizuję.
- Wybieram spektakle, które mówią o wartościach, jakie chciałabym zaszcześcić mojemu dziecku.
 - Zachęcam dziecko do tworzenia teatru w szkole.
 - Uczestniczę w działalności teatralnej jako widz, organizator, krytyk.

7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Teatr uczy, wychowuje i emocjonalnie łączy ludzi w danej społeczności.
- Należy przygotować ucznia do odbioru wartości przekazywanych przez teatr.
- W szkole powinien działać uczniowski (klasowy) teatr.

Zasady

- Zachęcam do korzystania z oferty teatralnej.
- Oglądane sztuki teatralne uczę oceniać merytorycznie (gatunek) i moralnie (wpływ na osobowość).
- Przeprowadzam analizę postaci, osobowości ukazanych w sztukach teatralnych - profesjonalnych i szkolnych.

8. SPOSÓB REALIZACJI

Organizujemy klasowe wyjście do teatru i następnie dokonujemy analizy przedstawienia pod kątem jego walorów artystycznych, uwzględniając grę aktorów, scenografię, kostiumy, ruch sceniczny oraz zwracając uwagę na treści i przekazane wartości.

9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Teatr w swoich różnych formach jawi się jako doskonały środek komunikacji międzyludzkiej, uaktywnia rozwój indywidualny i społeczny, wpływa na postawy moralnie dobre¹. Uczestnictwo w spektaklach rozwija wrażliwość estetyczną, poszerza horyzonty myślowe, inspirowanie do działań, pozwala na zrozumienie kultury i zachowań danej epoki.

10. ZAGROŻENIA

Rzeczywistość teatralna zastępuje realne relacje międzyludzkie. Sztuki teatralne są odbierane bezkrytycznie, a treści nie podlegają ocenom moralnym².

¹ „Zasadniczym więc celem kultury jest doskonalić byt ludzki i zapewnić mu konieczne środki do rozwoju jego indywidualnego i społecznego charakteru”. Jan Paweł II, *W dziele kultury Bóg zawarł przymierze z człowiekiem*. Przemówienie do przedstawicieli świata kultury, Rio de Janeiro, 1 lipca 1980, (*Nell'opera della cultura Dio ha fatto alleanza con l'uomo...*), w: JAN PAWEŁ II, *Nauczanie papieskie* III, 2, 1980, Poznań 1995, s. 16.

Przy rozwoju radia, telewizji i Internetu teatr, jako środek komunikacji, zostaje zepchnięty na margines. Konieczność dużego wysiłku, w prowadzeniu szkolnych kółek teatralnych, może prowadzić do zaniechania tego typu działalności. Niedogodność transportu, koszty związane z wyjściem do teatru mogą powodować niechęć nauczycieli do korzystania z tej formy życia kulturalnego.

11. NAUCZANIE PAPIESKIE

Społeczeństwo potrzebuje artystów, podobnie jak potrzebuje naukowców i techników, pracowników fizycznych i umysłowych, świadków wiary, nauczycieli, ojców i matek, którzy zabezpieczają wzrastanie człowieka i rozwój społeczeństwa poprzez ową wzniosłą formę sztuki, jaką jest «sztuka wychowania». W rozległej panoramie kultury każdego narodu artyści mają swoje miejsce. Gdy idąc za głosem natchnienia tworzą dzieła naprawdę wartościowe i piękne, nie tylko wzbogacają dziedzictwo kulturowe każdego narodu i całej ludzkości, ale pełnią także cenną posługę społeczną na rzecz dobra wspólnego.

JAN PAWEŁ II, *List do artystów*, 4.04.1999, 4, w: JAN PAWEŁ II, *Dzieła zebrane. Listy*, t. 3, Kraków 2007, s. 492.

12. PISMO ŚWIĘTE:

Saula natomiast opuścił duch Pański, a opętał go duch zły, zesłany przez Pana. Odezwali się do Saula jego słudzy: «Oto dręczy cię duch zły, zesłany przez Boga. Daj więc polecenie, panie nasz, aby słudzy twoi, który są przy tobie, poszukali człowieka dobrze grającego na cytrze. Gdy będzie cię męczył zły duch zesłany przez Boga, zagra ci i będzie ci lepiej». Saul odrzekł sługom: «Dobrze, wyszukajcie mi człowieka, który by dobrze grał, i przyprowadźcie go do mnie!» Na to odezwał się jeden z dworzan: «Właśnie widziałem syna Jessego Betlejemity, który dobrze gra. Jest to dzielny wojownik, wyćwiczony w walce, wyrażający się mądrze, mężczyzna piękny, a Pan jest z nim». Saul wyprawił posłańców do Jessego, by powiedzieli: «Przyslij mi twego syna, Dawida, który jest przy owcach». Jesse wziął pięć chlebów, bukłak wina oraz jednego koziołka i przez swego syna Dawida posłał to Saulowi. Dawid przybył do Saula i przebywał z nim. Saul pokochał go bardzo. Dawid stał się jego giermkim. Kazał więc Saul powiedzieć przez posłańców Jessemu: «Chciałbym zatrzymać u siebie Dawida, gdyż mi się spodobał». A kiedy zły duch zesłany przez Boga napadał na Saula, brał

² „Ponadto należy się troszczyć, aby szlachetna i klasyczna sztuka teatralna, którą środki masowego przekazu szeroko rozpowszechniają, wpływała na kulturę widzów i na kształtowanie obyczajów”. DSP 14.

Dawid cytrę i grał. Wtedy Saul doznawał ulgi, czuł się lepiej, a zły duch odstępował od niego (1 Sm 16, 14-23).

Por. Rdz 1-11; Joz 1-12; 22-24; 2 Sm; 1 Krl 1-6; 10-11; 13; Ps 51; Tb; Mt 14,3-12; Mk; Dz 1-2.

13. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

2501 Człowiek «stworzony na obraz Boży» (Rdz 1, 26) wyraża również prawdę swojego związku z Bogiem Stwórcą przez piękno swoich dzieł artystycznych. Sztuka jest bowiem typowo ludzką formą wyrazu. Poza wspólnym dla wszystkich żywych stworzeń dążeniem do zaspokojenia potrzeb życiowych, jest ona darmową obfitością wewnętrznego bogactwa człowieka. Sztuka, będąc owocem talentu danego przez Stwórcę i wysiłku człowieka, jest formą mądrości praktycznej, łączącą wiedzę i umiejętność praktyczną, by prawdę o rzeczywistości wyrazić w języku dostępnym dla wzroku i słuchu. Sztuka zawiera w ten sposób pewne podobieństwo do działania Boga w tym, co stworzone, w takim stopniu, w jakim czerpie natchnienie z prawdy i umiłowania stworzeń. Podobnie jak każde inne działanie ludzkie, sztuka nie ma sama w sobie absolutnego celu, lecz jest podporządkowana ostatecznemu celowi człowieka i przezeń uszlachetniana.

Por. KKK 2500; 2513.

LITERATURA:

DZIEDZIC A., *Teatr i edukacja*, Poznań 2004.

FREDRO T., *Teatr, film, telewizja*, Warszawa 1972.

FREŚ J. A., *Dramat i teatr w szkole średniej*, Warszawa 1992.

JAN PAWEŁ II, *List do artystów*, Watykan, 04.04.1999, w: JAN PAWEŁ II, *Dzieła zebrane. Listy*, t. 3, Kraków 2007, s. 490-501.

KIEREŚ H., *Co zagraża sztuce?*, Lublin 2004.

KIEREŚ H., *Służyć kulturze*, Lublin 1998.

KIEREŚ H., *Spór o sztukę*, Lublin 1996.

KUNOWSKI S., *Potrzeba chrześcijańskiego wychowania estetycznego*, „AK” 1961, t. 63, z. 315, s. 21.

SŁOŃSKA J., *Teatr młodzieży*, Warszawa 1970.

Teatr edukacyjny - komunikacja bez granic, red. H. GLINIECKI, L. MAKSYMOWICZ, Słupsk 2001.